

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/196358>

Please be advised that this information was generated on 2020-09-20 and may be subject to change.

kant van het Koninklijk Nederlandsch-Indisch Leger (KNIL) voor Nederland gevochten; in de nieuwe Indonesische republiek zou hun veiligheid en die van hun gezin in het geding zijn. De Nederlandse nationaliteit kregen ze niet, omdat verondersteld werd dat hun verblijf hier maar tijdelijk zou zijn. Zowel de Molukkers als de Nederlandse overheid gingen er immers vanuit dat ze in de nabije toekomst zouden terugkeren. Het gebied waar zij vandaan kwamen behoorde weliswaar nog tot Indonesië, maar zou als onafhankelijke Republiek der Zuid-Molukken tot een zelfstandige staat moeten worden gevormd.

Het liep anders: die Molukse staat zou er nooit komen, zo werd gedurende de jaren vijftig al duidelijk. Hoewel dit meteen al vragen oproep over de rechtspositie van de Molukkers, duurde het tot de jaren zeventig voordat de Nederlandse overheid – onder druk van een ontevreden en radicaliserende tweede generatie Molukkers – enige duidelijkheid verschaftte en hen een bijzondere status toekende. Ook toen kregen Molukkers echter nog altijd geen kiesrecht. Pas in 1985, bij de openstelling van het stemrecht voor gemeenteraden voor niet-Nederlandse ingezetenen, kregen zij voor het eerst de mogelijkheid mee te doen aan Nederlandse verkiezingen.

POLITIEKE PARTICIPATIE

Naast de beperkende regelgeving was er ook een gevoelsmatige reden die veel Molukkers bij de stembus weghield: velen wilden niet. Stemmen voor de Nederlandse volksvertegenwoordiging werd opgevat als een loyaliteitsverklaring aan Nederland, en van een

Stemmen werd opgevat als een loyaliteitsverklaring aan Nederland

dergelijke loyaliteit was in de eerste decennia van hun verblijf in Nederland bij Molukkers nauwelijks sprake. Velen hielden vast aan het ideaal van de onafhankelijke Republiek der Zuid-Molukken en hoopten ooit nog terug te keren naar de Gordel van Smaragd. Dat individuele Molukkers in de loop der jaren toch voor de Nederlandse nationaliteit kozen had eerder een praktische reden: statelozen waren

niet welkom in Indonesië en als Nederlander konden ze tenminste op bezoek bij vrienden en familie op de Molukken.

Dit pragmatische Nederlanderschap groeide in de loop der jaren uit tot een oprechte betrokkenheid bij de Nederlandse samenleving. Ook de politieke participatie nam toe. Zo werd na de verkiezingen van 1986 PvdA'er John Lilipaly het eerste Molukse lid van de Tweede Kamer.

De mogelijkheid te kunnen stemmen op iemand met wie zij zich konden identificeren verleide meer Molukkers ertoe hun stem uit te brengen. In de volgende dertig jaar zouden nog twee Molukkers voor de PvdA zitting nemen in de Tweede Kamer: Usman Santi werd lid in 1998 en Grace Tanamal in 2012.

Hoewel de PvdA op deze manier het meest succesvol bleek in het aanspreken van de Molukse stem op landelijk niveau, zouden ook andere partijen Molukkers opnemen in gemeenteraden. GroenLinks had van 2001 tot 2006 in de persoon van Sam Pormes het eerste Molukse Eerste Kamerlid, al eindigde zijn senatorschap na een conflict met de partijtop. ■